

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

Collective Housing

การพัฒนาที่อยู่อาศัย โดย ชุมชน

แนวทางการแก้ปัญหา สร้างชุมชนที่อยู่อาศัยที่มั่นคง และการพัฒนาาร่วมกันโดยชุมชน

แนวทางนี้ได้จากการสรุปบทเรียน การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ของผู้นำและขบวนชุมชน ในประเทศไทย ซึ่งมีการทำงานในกระบวนการโครงการบ้านมั่นคง ด้วยกลไกสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงการทำงานที่สนับสนุนโดย องค์การภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยชุมชนร่วมกันเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ (demand driven/community driven housing development) เป็นแนวทาง ที่แตกต่างจากรูปแบบที่หน่วยงาน หรือเอกชนเป็นผู้จัดหา หรือขายให้ผู้ที่มีเงินมาซื้อแต่ละรายต่างคนต่างอยู่อาศัย แต่เป็นรูปแบบที่อยู่อาศัยที่คนจนทั้งกลุ่ม แม้ราคาได้ สถานภาพจะมีต่างกัน สามารถรวมกลุ่ม สร้างรูปแบบ วิธีการ ที่คนจนทั้งกลุ่ม สามารถจะพัฒนาสร้างรูปแบบ ที่อยู่อาศัยใหม่ ที่มีความมั่นคงสมาชิกสามารถจ่ายได้ ร่วมกันบริหารจัดการกันเอง และ มีการพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อเนื่อง ได้

เนื้อหาของแนวทางที่สรุป มี 3 เรื่องสำคัญดังนี้

1. คนจนจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่ม เพื่อเกิดพลังการพัฒนากการแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมกลุ่มทำอะไร อย่างไร
2. 10 เรื่องสำคัญ ที่ต้องทำในการพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยชุมชน (ทำทั้งเมือง อย่างต่อเนื่องเป็นขบวนการ)
3. กระบวนการทำงาน และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง

มิถุนายน 2567

รูปเล่ม / ภาพ : เรืองฤทธิ์ ติระวณิช
Artwork : อนุชกร สุกดี, สิริพิมพ์อร บุขอนแก่น, พิชญา โพธิ์ชัย, อินทิรา อิงคณินท์

"ความรวย" ของคนจนที่เป็นพื้นฐาน ของการรวมกลุ่มและงานพัฒนา

วิธีการทำให้เกิดการรวมกลุ่ม

1 สร้างความเข้าใจร่วมกัน
เกิดเป้าหมายเดียวกัน

เข้าใจความเข้าใจจากปัญหา -
ความเดือดร้อน ความต้องการ
ปรึกษาหารือกัน ช่วยกัน
สร้างการรวมกลุ่มที่เกิดขึ้น
"พลัง"

2 มีเครื่องมือ
และ กิจกรรม
สร้างความเข้มแข็งกลุ่ม
ทั้งเชิงทุน คน ทรัพยากร
มารวมกันพัฒนา
ทำข้อมูลเองทั้งมือ
ตั้งกลุ่มออมทรัพย์
สร้างงานพัฒนาอาชีพ
เงินเครื่องมือในการ
"รวมใจ"

3 มีแกนนำ ที่ดี
ช่วยเป็นสื่อแทนกลุ่ม

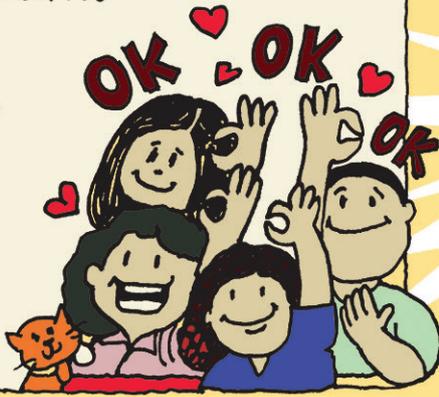
- โดย:
- ข้อดีในศักยภาพคนจน
 - รักความถูกต้อง ซื่อสัตย์โปร่งใส
 - อดทน อดทน อดทน อดทน
 - สื่อสารได้ดี ทั้งพูด เขียน
 - มีวิสัยทัศน์ รู้เท่าทัน กว้าง ลึก
 - รักษาสิทธิประโยชน์ส่วนรวม
 - เชื้อเชื้อเมื่อแล้ว อดทน
 - ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

4 มีโครงสร้าง กติกา การทำงาน

๖๖: การตัดสินใจร่วมกัน

กติกาของกลุ่ม
ต้องหลากหลาย ยืดหยุ่น
สอดคล้องกับ
ความสามารถ ข้อจำกัด
หรือสภาพปัญหา
ของสมาชิก

กลุ่ม
เรียนรู้ คน
ช่วย
ให้แสดงความสามารถ
ในเรื่องรู้ คิดเก่ง ทำเก่ง
เก่ง-ดี
และมีคุณค่า

5 มีโครงสร้างโอกาสให้คนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างหลากหลาย

แบ่งบทบาทการทำงาน ตามความสามารถ
เพื่อทำงานเฉพาะงาน สร้างสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม
มีความเท่าเทียม ใจกว้างต่อกัน
สร้างทัศนคติที่ดี ในการทำงานร่วมกัน
ใช้เรื่องขงก จำเรื่อง ลงมือในการแก้ไข
แต่ละทำงาน ร่วมกัน
มีความสนใจให้คนอยากเข้ากลุ่ม
" ร่วมกันเป็นเจ้าของ "

6 มีการบริหารจัดการที่ดี

แก้ไขปัญหาร่วมกัน
ปร: นีปร: นอม ไม่ตกตโทษ ไม่ฟ้องร้องกัน
ปรับโครงสร้างในชุมชนเสมอ
ชุมชนเรียนรู้การทำงาน
มีคัมฉีเลี้ยง ช่วยสอนเสริม
ชุมชนเรียนรู้เรื่องราวตลอดเวลา
ชุมชนเข้าร่วมคิด ร่วมทำได้
มีกลไก " ตรวจสอบได้ " " โปร่งใส "

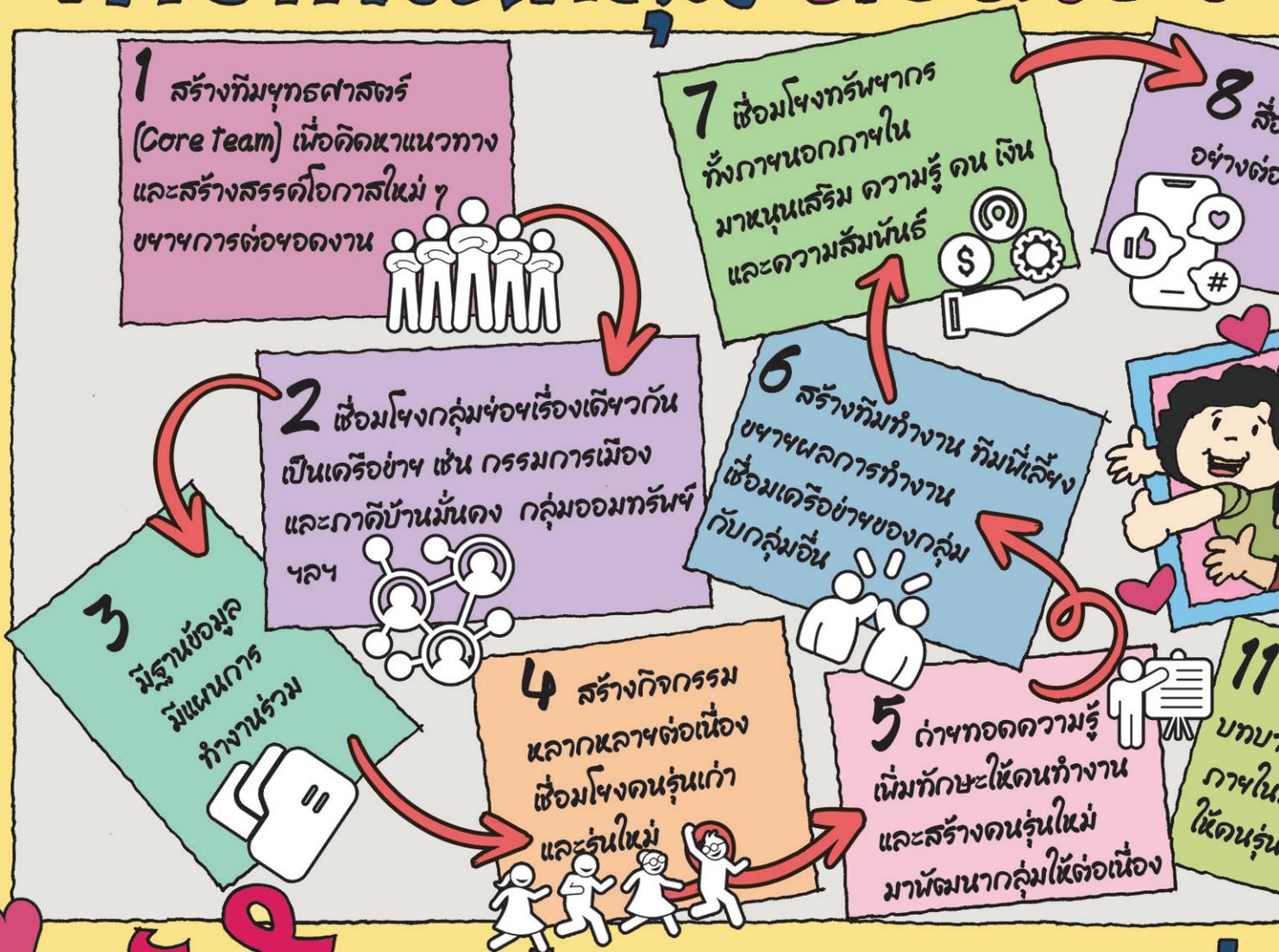
7 สร้างการยอมรับ ลากภายนอก

๖๖: ๖ ข้อ มโยง ๖ ทศ

ปร: สาขานหน่วยงาน
ใช้ข้อมูลชุมชน สร้างแผนงานร่วม
ใช้เครื่องมือ เชื่อมโยง ๖ ข้อ มโยง
ส่งเสริมให้หน่วยงานปรับตัว ปรับรูปความคิด
ปรับโครงสร้างการทำงาน คลายหัว
เข้าใจ ความเป็นจริงของชุมชน
สร้าง เชื่อมโยงเครือข่ายอย่างต่อเนือง

การทำให้อีกกลุ่ม ต่อเนื่อง

หัวใจของการรวมกลุ่ม

คนทำงาน
แบ่งบทบาท
ชัดเจน

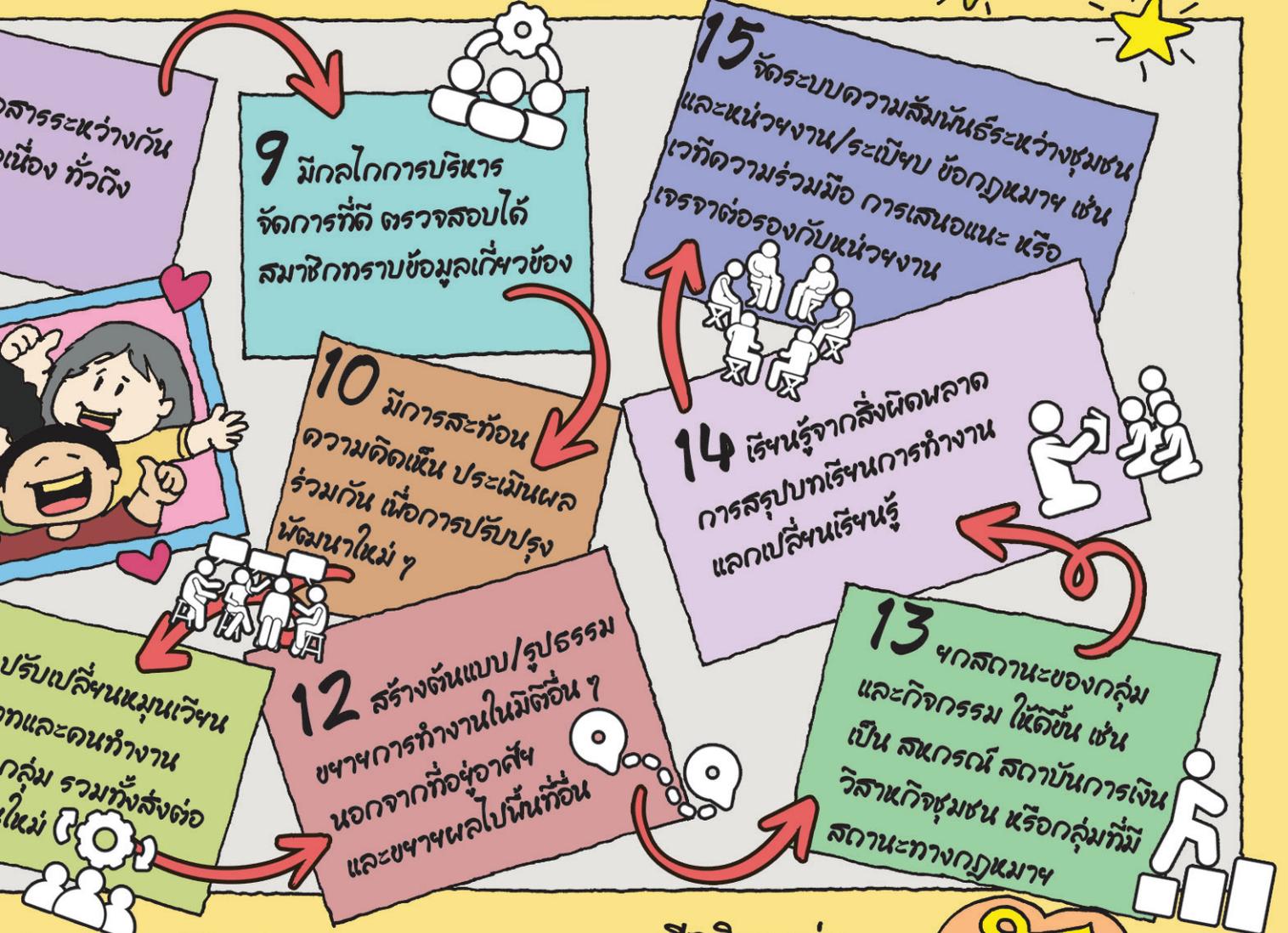
พัฒนาความสามารถ
ทักษะ: ความรู้
ศักยภาพ

มีฐานข้อมูล
มีการวางแผน
มีแผนการทำงาน

พัฒนาคุณ
คุณเป็น คุณคน คุณสังคม
คุณความรู้
คุณความสัมพันธ์
คุณวัฒนธรรม

เข้มแข็ง ยั่งยืน

ไปรษณีย์ ระบบตรวจสอบ
ตัวอย่าง บริการทำงาน
หมุนเวียนคนทำงาน

มักศึกษากลุ่ม
ทุกคนรับรู้
รับทราบ
ปฏิบัติเป็น
วัฒนธรรมกลุ่ม

เรียนรู้จากสิ่งผิดพลาด
สรุปบทเรียนการทำงาน
แลกเปลี่ยน เรียนรู้

สร้างความสัมพันธ์ที่ดี
ไว้เนื้อเชื่อใจ คิดบวก ทำบวก

มีปัญหาต้องแก้ไข
ไม่หนีปัญหา ไม่ยอมต่ออิทธิพล
ใช้วิธีการเชิงบวกแก้ไข

ฝัน
เป็นจริงได้
ทุกอย่างถ้า

- คนเข้มแข็ง
 - กลุ่มเข้มแข็ง
 - เครือข่ายเข้มแข็ง
- ต่อเนื่องยั่งยืน

10 เรื่องสำคัญที่ต้องทำในกา

1. ต้องรวมกลุ่ม เพื่อให้เกิดพลังร่วมในการแก้ปัญหา โดยแต่ละคนคือแรงคิดแรงทำ เป็นส่วนหนึ่งของงาน ตามที่ตกลงร่วมกัน ทำให้ทุกคนรู้ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง มั่นใจ เชื่อใจ ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน

2. ต้องมีข้อมูลชุมชน จะเป็นการสำรวจข้อมูลเอง หรือสำรวจร่วมกับภาคีที่ทำงานร่วมกัน การมีข้อมูลทุกเรื่องในพื้นที่เป็นเหมือนการลงทะเบียนบันทึกสิทธิการมีอยู่จริง ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญให้เกิดการ เรียนรู้ ภาวรวม สภานปัญหา ความต้องการของชุมชน ที่จะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาล่างถูกต้อง ครอบคลุมทุกเรื่อง ทุกคน

3. ต้องมีกลุ่มออมทรัพย์และทุนชุมชน ทุนชุมชน จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงสมาชิกเข้าด้วยกัน กองทุนชุมชนที่เข้มแข็งจะเป็นบันไดในการสร้างโอกาส การพัฒนาด้านอื่นๆ ที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้ทันที และหลากหลาย โดยไม่ต้องรอทุนจากภายนอก เช่น สวัสดิการชุมชน เศรษฐกิจชุมชน ฯลฯ

4. ต้องเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เครือข่ายเป็นการทำงาน ร่วมกันระหว่างชุมชนที่ช่วยเหลือเสริมพลังร่วมของชุมชน ผ่านการทำงานร่วมกัน เพราะการทำงานร่วมกัน จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน ช่วยเหลือ สนับสนุน ด่วงดูล ขยายผลในการทำงานร่วมกับหน่วยงาน / องค์กรอื่นๆ สามารถเชื่อมโยงครอบคลุมชุมชนทั้งเมือง หรือบางส่วน การทำงานเป็นเครือข่ายจะสร้างอำนาจ การต่อรองมากขึ้น และได้รับการยอมรับมากขึ้น

5. ต้องสร้างกลไกการทำงานร่วมกับท้องถิ่นและ หน่วยงาน การทำงานร่วมกับท้องถิ่นและหน่วยงาน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ขอมรับ สนับสนุนความพยายาม ของชุมชนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยและโครงการอื่น ๆ ของชุมชน การมีกลไกร่วมมีส่วนสำคัญในการ แก้ปัญหาติดขัดโดยเฉพาะด้านกฎหมาย เป็นการ ขกระดับสถานะโครงการ และความสำเร็จร่วมกัน ส่งผลต่อขอดสู่การมีแผนการงานที่ครอบคลุมการ พัฒนาชุมชนทั้งเมือง ชุมชนมีบทบาทในการเป็น ส่วนหนึ่งของการพัฒนาเมือง

พัฒนาที่อยู่อาศัยโดยชุมชน

6. ต้องตื่นตัวมุ่งมั่นจะสร้างชุมชนใหม่ เริ่มด้วยการจัดระบบพัฒนาตัวเอง สร้างกลุ่มและกระบวนการพัฒนาร่วมกัน โดยศึกษาเรียนรู้ทำงานร่วมกับเครือข่ายชุมชน หน่วยงาน กลไกต่าง ๆ ในเมือง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ รูปแบบแนวทางของชุมชนใหม่ ทั้งการพัฒนาในที่เดิม ข้างไปที่ใหม่ หรือ แบ่งพื้นที่ดิน การออกแบบผัง แผน แนวทางการจัดการที่อยู่อาศัยใหม่ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน

7. ต้องพัฒนาต่อเนื่องรอบด้าน การมีชุมชนที่มั่นคงร่วมกันเป็นจุดเริ่มต้นของความมั่นคงในด้านอื่น ๆ เช่น อาชีพ รายได้ สวัสดิการ ชุมชนสีเขียว การจัดการขยะ กองทุนการศึกษา การพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุ เป็นการร่วมสร้างวัฒนธรรมในชุมชนในการช่วยเหลือ แบ่งปัน จิตสาธารณะ ความซื่อสัตย์ สังคมที่มีวินัย ความรับผิดชอบและตื่นรู้

8. ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง การมีชุมชนที่มีการพัฒนาและเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย มีกลไกการทำงานร่วมกับหน่วยงาน ทำให้ชุมชนรู้เท่าทันความเป็นไปของการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง รู้ช่องทาง การนำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนวทางของชุมชนสู่แผนพัฒนาของเมือง ทำให้ชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเมือง ทุกด้านมากขึ้น

9. ต้องมีการบริหารจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ การดำเนินการพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยโดยชุมชน จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ ต้องมีการเปิดเผยข้อมูล มีรายงาน มีระบบ ติดตามตรวจสอบทั้งภายในชุมชนและเป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางและเชื่อถือของขบวนการ

10. ต้องพัฒนาขยายและถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นใหม่ / การสื่อสารสาธารณะ กระบวนการพัฒนาในแต่ละเมือง ต้องมีการพัฒนา ถ่ายทอดความรู้ของสมาชิกและชุมชน ด้านการงาน ฝึกอบรม ประชุมสัมมนาและถอดบทเรียน จากการทำงานเพื่อให้เกิดการเผยแพร่เชื่อมโยงความรู้ กับสาธารณะ ชุมชนต้องมีแผนสร้างคนทุกรุ่นให้เข้ามาทำงานในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน และให้ความสำคัญต่อการถ่ายทอดและสร้างคนรุ่นใหม่ ให้สามารถรับช่วง และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

บทบาทหน้าที่สมาชิกชุมชน

- ๐ ต้องเป็นหลักและพื้นฐานในการพัฒนา เป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน ให้ความสำคัญกับทุกคนเท่าเทียมกัน
- ๐ ต้องเชื่อมั่นว่าชาวบ้านกำหนดการพัฒนาของตนเองได้ เร็วรู้ได้ เปลี่ยนแปลงตนเองจากคนยากจนเป็นคนที่พึ่งพาตนเองได้ อย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ ร่วมกันสร้างรูปธรรมความสำเร็จการพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับได้
- ๐ ต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมกลุ่มทำกิจกรรมด้วยกัน บริหารเวลาการทำงาน ครอบคลุมกับงานชุมชน

- ๐ รับรู้ข้อมูล รายละเอียด ของการพัฒนา มีเป้าหมายและความต้องการที่ชัดเจนตรงกันทั้งครอบครัว ร่วมกันออกแบบที่อยู่อาศัยตามความจำเป็น ราชได้และความสามารถด้านการเงิน บริหารการเงินในครอบครัว และการออมทรัพย์
- ๐ ช่วยเหลืองานชุมชน ร่วมบริหารชุมชน ร่วมกิจกรรม ร่วมรับผิดชอบ ร่วมดูแลชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- ๐ เคารมระเบียบกติกาศักดิ์ของชุมชนที่วางร่วมกัน
- ๐ สร้างและผลักดันคนรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา

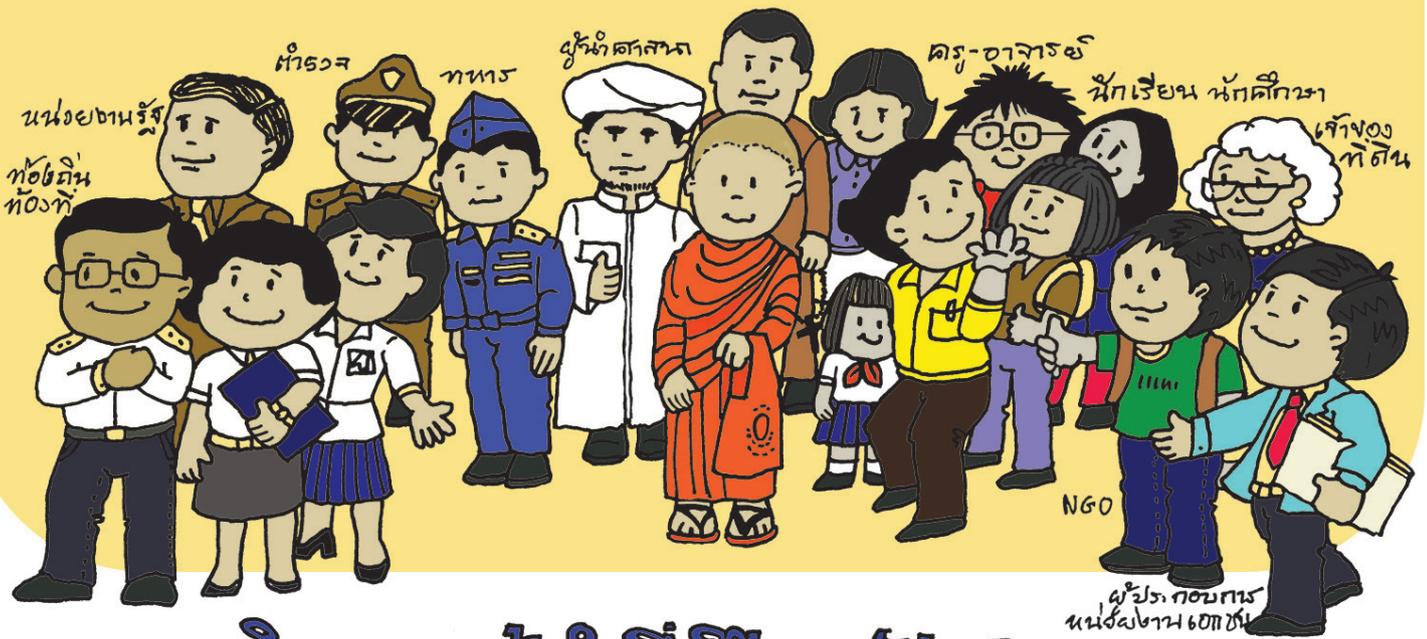
บทบาทหน้าที่ผู้นำ-ป55มการ

- ๐ ต้องมีหลักคิดอุดมการณ์ การทำงาน มีจิตอาสา มีความเสียสละมุ่งมั่น ซื่อสัตย์ โปร่งใส
- ๐ ต้องมีความเชื่อในการพัฒนาโดยชุมชน ความเท่าเทียม พหุชาวมเร้ารู้ รับฟัง เข้าถึง ความคิด ความเข้าใจความแตกต่างกันของสมาชิกและของกลุ่มต่างๆ
- ๐ เป็นผู้สร้างความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจให้แก่สมาชิก
- ๐ มีความมุ่งมั่นและประสานการทำงานให้รวดเร็ว และทันต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน
- ๐ เข้าใจการทำงานของโครงการบ้านมั่นคง อย่างลึกซึ้งและถ่ายทอด อธิบาย สู่ชาวบ้านอย่างชัดเจนโดยง่าย มีความสามารถในการสื่อสาร
- ๐ เป็นตัวแทนชาวบ้านในการเชื่อมโยงภาคี การทำงานร่วมกับเครือข่าย และการประสานงาน หรือต่อเรื่องร้องเรียนของชุมชนกับหน่วยงานต่างๆ ในระดับเมืองหรือระดับนโยบาย
- ๐ มีบทบาทสำคัญในการติดต้นแนวทาง พัฒนาการ แก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน
- ๐ สร้างการมีส่วนร่วมและสร้างโอกาสการพัฒนาให้สมาชิก โดยการกระจายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่สมาชิก ให้ความสนใจทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางและผู้หญิงงาน
- ๐ ปรับโครงสร้างคณะกรรมการ/โครงสร้างชุมชนเป็นประจำ สร้างกลุ่มย่อยต่างๆ เพื่อให้เกิดการหมุนเวียน เปิดโอกาสให้สมาชิกมีบทบาทในการทำงานชุมชน

บทบาทหน้าที่เจ้าหน้าที หน่วยงานและภาคเกี่ยวข้อง

- ๐ กระตุ้น แหุนเสริม ร่วมสร้าง ทำให้เกิดความสมดุล สนับสนุนกระบวนการพัฒนาโดยชุมชนให้เกิดกระบวนการพัฒนาจัดการของชุมชนโดยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความสำเร็จ
- ๐ สนับสนุนการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ ความรู้ การจัดการ กำลังคน งานวิชาการ/งานวิจัย การอำนวยความสะดวก ระเบียบ/ข้อกฎหมาย เช่น การขอลเลขที่บ้าน การอนุญาตก่อสร้าง การตรวจบัญชี สภกรณ์ การช่วยตรวจสอบการทำงาน ฯลฯ
- ๐ พัฒนาศักยภาพชุมชนให้เป็นแกนหลักในการจัดการตนเอง ศรัทธาและเชื่อมั่นในศักยภาพของชาวบ้าน / ชุมชน สร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ
- ๐ เชื่อมโยง ประสานภาคี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อมาเป็นกลไกร่วมกับชาวบ้านในการทำงาน
- ๐ สร้างสถานะ ความสามารถ แก่เครือข่าย/กรรมการ ให้มีบทบาทและเป็นที่ยอมรับ ในการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อ
- ๐ พัฒนาศักยภาพแกนนำให้เข้าใจหลักคิดและอุดมการณ์กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อ ให้สามารถสื่อสารกับชุมชนได้
- ๐ ทำงานร่วมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ ประเมินตนเอง ร่วมกันระหว่างทำงาน
- ๐ ทันท้อสถานการณ์ ความคิด ปัญหา และความเดือดร้อนของชาวบ้าน

พฤติกรรมผู้นำที่พึงระวัง!

- แทรกซึม ทาช่องทาง ผลประโยชน์
- ทจริตเงิน การเงินคลุมเครือ
- ใญ่ยกเก็บเงินพิเศษ
- เป็นตัวกลาง กินหัวคิว
- ตัดสินใจเอง สมาชิกไม่รู้เห็น
- ทำตัวเป็นเจ้าของโครงการ
- ใช้อำนาจ บาตรีนอญ
- ทำตัวลึบๆ ล่องๆ หน้าซึ้งสัย
- ทำให้ใคร่การล่าช้า
- ไม่ถ่มเน้นการ ไม่ประสา่งงาน
- อาสาทำให้ ทำเอง
- เป็นนายหน้า
- ปลอญเงินกั่นอกร:บข
- ทำบ้านเช่า
- เสือกสัยตีให้ใคร่การ เป็นของตนเองก่อนใคร

กระบวนการโครงการบ้านมั่นคง ๖

1 ประชุมทำความเข้าใจโครงการ และวิธีทำงานโดยแกนนำ

สมาชิก ๖๐ มรับรู้สภาพการณ์ ข้อมูล ๖๐ ม คิด ๖๐ ม ตัดสินใจ

2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๑ งาน

สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หัวใจ หัวใจ หัวใจ

3 จัดทีมทำงาน

ข้อมูล ๐๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

4 ปฏิบัติการ

สำรวจ ทำข้อมูลในพื้นที่ ๐๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

การ: ตัดเป็นสหกรณ์

5 ออกแบบแนวทางแก่นโยบาย

เนื้อหา: สัมกับ ครอบครัว สภามหาชน อาชีพ เศรษฐกิจ กลุ่มเปราะบาง จัดทำโครงการ ๖๐ ม เครื่องข่าย ภาคี

6 ประชุมสรุป ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

จัดกระบวนการ ออกแบบ แก่นนโยบาย ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

ทำโครงการเสริม ทำแบบ ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

7 จัดระบบกลไก พัฒนาศักยภาพ ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

การเงิน ก่อสร้าง สวัสดิการ การบริหาร ควบคุม ตรวจสอบ

8 ดำเนินโครงการ งานแผนการก่อสร้าง

ที่ดิน: ๖๐ ไร่ ๖๐ ไร่ ๖๐ ไร่ ๖๐ ไร่

๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

สัญญาผูกมัด: ถนน ประปา ไฟฟ้า การสนับสนุน

ที่อยู่อาศัย: สิ้นเชื้อ ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

นำเสนองานโครงการ ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

9 บริหารโครงการ

ทำกับ ดีเด่น ตรวจสอบ ชุมชนอาสา

๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

10 จัดคนเข้าอยู่ บริหารโครงการ

ทำแผนพัฒนา ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม

๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม ๖๐ ม